

Regeringens proposition

1976/77: 145

om ändrade tider för allmän fastighetstaxering;

beslutad den 24 mars 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att den allmänna fastighetstaxering, som enligt nuvarande regler skall ske år 1980, i stället skall äga rum år 1981.

**Förslag till
Lag om tid för allmän fastighetstaxering**

Härigenom föreskrives att allmän fastighetstaxering enligt 12 § kommunalskattelagen (1928:370) nästa gång skall äga rum år 1981 och därefter vart femte år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1977 då förordningen (1962:656) angående de tider då allmän fastighetstaxering skall äga rum skall upphöra att gälla.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-03-24

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om ändrade tider för allmän fastighetstaxering

1 Inledning

Riksskatteverket (RSV) har i framställning den 13 januari 1977 till budgetdepartementet hemställt att den allmänna fastighetstaxering som skall äga rum år 1980 flyttas fram ett år.¹

Efter remiss har yttranden över framställningen avgivits av kammarrätten i Stockholm, statistiska centralbyrån, lantbruksstyrelsen, bostadsstyrelsen, länsstyrelserna i Malmöhus, Värmlands, Jämtlands och Norrbottens län, Familjeföretagens förening, Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska bankföreningen, Svenska kommunförbundet, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges föreningsbankers förbund, Sveriges industriförbund, Sveriges jordägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Sveriges villaägareförbund.

2 Framställningen

I framställningen har RSV hemställt att den allmänna fastighetstaxeringen som skall äga rum år 1980 flyttas fram ett år. RSV har därvid anfört bl. a. följande.

En fastighetstaxering år 1980 innebär i praktiken att förberedelsearbetet sker åren 1977 och 1978. Utbildning av taxeringsfunktionärer äger rum under första hälften av år 1979. Information till allmänheten lämnas i slutet av sommaren 1979 varefter deklaration skall lämnas senast den 15 september 1979.

Det förberedelsearbete, som ligger på RSV och länsstyrelserna, är mycket resurskrävande. För RSV:s del innebär detta att det vid taxeringssektionen inom avdelningen för direkt skatt bildas ett antal referensgrupper för de olika fastighetstyperna. Dessa grupper samordnas därefter i en särskild arbetsgrupp. Sektionen förstärks således med en projektgrupp under ca två och ett halvt år. Förutom taxeringssektionen berörs utbildningssektionen och enheten för systemutveckling i rätt stor utsträckning.

För länsstyrelsens del innebär en allmän fastighetstaxering att stora resurser måste sättas in för att förbereda och genomföra arbetsuppgiften, som är svårbemästrad bl. a. därför att en uppgift som återkommer endast vart femte år innebär att utbildad personal inte står till buds. Den personal som utbildades till 1975 års allmänna fastighetstaxering har i rätt stor utsträckning satts in på helt andra uppgifter och är inte tillgänglig vid 1980 års taxering. Även för lokal skattemyndighet innebär en fastighetstaxering stora påfrestningar främst själva taxeringsåret.

Av direktiven till kommittén (E 1976:02) med uppdrag att utreda frågan om behovet av framtida folk- och bostadsräkningar framgår bl. a. att man skall söka skapa förutsättningar för att via fastighetsdeklarationerna inhämta uppgifter som kan utnyttjas i samband med bostadsräkning. En samordning i tiden av allmän fastighetstaxering med folk- och bostadsräkning kräver att dessa båda aktiviteter i realiteten sker under samma kalenderår. Som har nämnts sker uppgiftsinsamling till en fastighetstaxering år 1980 redan under hösten 1979. Själva taxeringen verkställs under hösten 1979 och vintern 1979–80. Uppgiftsinsamlingen för folk- och bostadsräkning sker först under hösten 1980. Att flytta fram fastighetstaxeringen ett år synes vara enda möjligheten att klara den önskade samordningen.

RSV pekar även på att den företagna omläggningen och effektiviseringen av fastighetsprisstatistiken innebär att någon fullt tillförlitlig statistik för fastighetsförsäljningar under år 1975 inte tas fram. Omläggningen innebär att den statistik som kan läggas till grund för en allmän fastighetstaxering år 1980 skulle grunda sig på lagfarna försäljningar under åren 1976 och 1977 samt halva år 1978. Uppskjuts fastighetstaxeringen ett år kan en mer omfattande och rättvisande statistik läggas till grund för fastighetstaxeringen.

I framställningen säger RSV vidare att ett uppskov med fastighetstaxeringen innebär att den planerade stora reformen med omorganisation av taxeringen i första instans kan genomföras under en för länsstyrelserna betydligt lugnare period.

3 Remissyttrandena

Det helt övervägande antalet remissinstanser har tillstyrkt eller förklarat sig inte ha någon erinran mot en framflyttning av 1980 års allmänna fastighetstaxering. Från ett par länsstyrelser anförts att framflyttningen bör

avse två år i stället för ett med hänsyn till de omfattande ändringar i skatteadministrationen som avses ske vid genomförandet av den nya taxeringsorganisationen i första instans. *Lantbrukarnas riksförbund* framhåller vikten av att fastighetsstatistiken som ligger till grund för fastighetstaxeringen blir så omfattande och tillförlitlig som möjligt.

Svenska arbetsgivareföreningen och *Sveriges industriförbund* anser att man bör pröva frågan om avskaffande av den kommunala garantibeskattningen och vissa därmed sammanhängande frågor innan man tar definitiv ställning till vilket år nästa allmänna fastighetstaxering skall ske.

Statistiska centralbyrån instämmer med RSV att underlaget för fastighetsprisstatistiken förbättras om fastighetstaxeringen flyttas fram ett år. Centralbyrån kan dock inte nu uttala sig om nödvändigheten att flytta fram fastighetstaxeringen med hänvisning till den kommande folk- och bostadsräkningen. Om den nyligen tillsatta kommittén som skall behandla folk- och bostadsräkning finner att en fullständig samordning mellan fastighetstaxering och 1980 års folk- och bostadsräkning är möjlig och lämplig torde det enligt centralbyrån vara nödvändigt att fastighetstaxeringen flyttas fram till hösten 1980.

*Svenska kommunförbundets majoritet*¹ avstyrker ett uppskov med fastighetstaxeringen med hänvisning till inkomstbortfallet för det allmänna. Förbundets majoritet framhåller också att vissa kommuner beslutat om eller förbereder beslut om en anknytning mellan fastighetstaxeringsvärdena och underlaget för tomträttsavgäld. Även i detta hänseende får enligt förbundets majoritet ett uppskov med fastighetstaxeringen negativa följdverkningar. *Förbundets minoritet*² anser däremot att, med hänsyn till de anförda skälen för uppskov och att man vid senare allmänna fastighetstaxeringar ändrat skattereglerna för att begränsa eller eliminera verkningarna av de höjda taxeringsvärdena, förbundet inte bort motsätta sig ett uppskov.

4 Föredraganden

Enligt 12 § kommunalskattelagen (1928:370, ändrad senast 1977:80) skall allmän fastighetstaxering ske vart femte år. Enligt förordningen (1962:656) angående de tider då allmän fastighetstaxering skall äga rum skall nästa allmänna fastighetstaxering ske år 1980.

Riksskatteverket (RSV) har hemställt att den flyttas fram ett år. Remissinstanserna har med något undantag tillstyrkt eller förklarat sig inte ha någon

¹ Inge Hörlén, Sture Holmqvist, Allan Damberg, Anund Hedberg, Sven Hulterström, Arne Lundberg, Nils Malmgren, Börje Persson, Erik Svensson, Nils Wallander och Gösta Welin (samtliga s).

² Karl Boo, Roland Agius, Gunnar Larsson, Bengt Svensson och Svea Wiklund (samtliga c), Sigvard Larsson och Wilhelm Gustafsson (båda fp) samt Lennart Blom, Erik Johansson och Jonas Wallin (samtliga m).

erinran mot en framflyttning. Svenska kommunförbundets majoritet har avstyrkt uppskov med hänvisning till de negativa ekonomiska effekterna för det allmänna.

För egen del vill jag framhålla följande. En allmän fastighetstaxering kräver ett omfattande och arbetskrävande förberedelsearbete av RSV och länsstyrelserna. Även för de lokala skattemyndigheterna innebär en sådan taxering mycket arbete. De nämnda myndigheterna är f. n. och under flera år framåt föremål för omfattande organisatoriska förändringar i samband med övergången till det nya taxeringsförfarandet i första instans (RS-reformen). Härvid tillförs myndigheterna ny personal till stort antal. Den nya taxeringsorganisationen avsågs enligt riksdagens principbeslut år 1975 (prop. 1975:87, SkU 1975:30, rskr 1975:229) tillämpas första gången vid 1978 års taxering. Jag kommer senare denna dag att föreslå regeringen att lägga fram förslag om att RS-reformen senareläggs ett år. Den nya taxeringsorganisationen kommer alltså enligt detta förslag att tillämpas första gången vid 1979 års taxering.

Enligt den regel som gäller nu skall allmän fastighetstaxering ske under samma år som RS-reformen avses sättas i kraft. Jag bedömer det som uteslutet att taxeringsorganisationen, samtidigt som den utsätts för de svårigheter som oundvikligen är förenade med övergången till det nya taxeringsförfarandet i första instans, belastas av det extraarbete som följer av en allmän fastighetstaxering. Den allmänna fastighetstaxeringen bör därför skjutas fram ett år för att ge taxeringsorganisationen i första instans tillfälle att under sitt första år koncentrera sig på den årliga inkomsttaxeringen. Vid remissbehandlingen har från länsstyrelsehåll anförts att uppskovet med den allmänna fastighetstaxeringen bör avse två år i stället för ett år för att ge den nya taxeringsorganisationen bättre tid att komma in i de nya arbetsformerna. Min bedömning är emellertid att ett års uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen bör vara tillräckligt.

Som RSV har framhållit medför en framflyttning av den allmänna fastighetstaxeringen ett år fördelar även i flera andra hänseenden. Jag vill här nämna möjligheterna att lägga en mera tillförlitlig prisstatistik till grund för värderingen av fastigheterna vilket ökar möjligheterna att få en rättvis och likformig taxering. Vidare ökas möjligheterna att få till stånd en önskvärd samordning mellan fastighetstaxering och uppgiftsinsamling till folk- och bostadsräkning. Den nyligen tillkallade kommittén (E 1976:02) med uppdrag att utreda frågan om behovet av framtida folk- och bostadsräkningar skall särskilt behandla denna fråga.

En framflyttning av den allmänna fastighetstaxeringen till år 1981 medför att den höjning av taxeringsvärdena, som kan väntas med hänsyn till prisutvecklingen på fastigheter, kommer ett år senare. Av detta följer givetvis ett visst inkomstbortfall för det allmänna, jämfört med om den högre taxeringsvärdenivån hade kunnat läggas till grund för beskattningen ett år tidigare. Även för beräkningen av tomträttsavgäld kan, som Svenska

kommunförbundets majoritet har framhållit, uppskovet ha vissa effekter. Inkomstbortfall för det allmänna torde emellertid i allt väsentligt återvinnas genom att taxeringsvärdena, under de återstående fyra åren av den femåriga taxeringsperiod som gäller om uppskov inte sker, kommer att ligga högre. Detta beror på att stigande fastighetspriser i större utsträckning kommer att slå igenom i den prisstatistik som ligger till grund för fastighetstaxeringen. Jag anser därför att man inte kan åberopa några vägande ekonomiska skäl mot ett uppskov.

Jag vill emellertid här peka på att de stegringar av taxeringsvärdena som kan väntas vid nästa allmänna fastighetstaxering kan bli betydande att döma av hittills tillgänglig prisstatistik. Stegringarna kan självfallet bli än starkare om taxeringen förskjuts ett år. Även om det härav följande inkomstbortfallet för det allmänna i allt väsentligt återvinnes kan det av andra skäl vara olägligt att låta en kraftig ökning av taxeringsvärdena slå igenom på en gång. Med hänsyn härtill kan det finnas skäl att överväga möjligheten att göra en viss generell uppräknings av de gällande taxeringsvärdena för det år uppskovet avser. Denna fråga bör aktualiseras senare när prisutvecklingen på fastighetsmarknaden bättre kan överblickas.

Jag vill också säga att det förslag jag nu lagt fram inte innebär något ställningstagande i frågan huruvida man i framtiden bör ha femåriga taxeringsperioder liksom hittills. 1976 års fastighetstaxeringskommitté (Fi 1976:05) skall enligt sina direktiv undersöka möjligheterna att gå över till någon form av fortlöpande fastighetstaxering. När utredningen redovisat sitt arbete i detta hänseende bör denna fråga tas upp på nytt.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom budgetdepartementet upprättat förslag till lag om tid för allmän fastighetstaxering.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

